

Plan för anpassning av fiskeflottan: torskfiske i Östersjön

Allmänt

Denna plan behandlar kapaciteten i den svenska fiskeflotta som fiskar efter torsk i Östersjön. Planen anger mål och åtgärder fram till och med år 2010. Eftersom många fartyg fiskar både i Östersjön och i Västerhavet kommer planen också att minska kapaciteten i Västerhavet och därmed förbättra beståndssituationen och lönsamheten också där. Beståndssituationen förbättras huvudsakligen genom minskning av utkasten.

Bakgrundsdata för det svenska torskfisket i Östersjön

Den svenska kvoten på torsk i Östersjön är för 2008 sammanlagt 12 011 ton fördelat på 9 022 ton i det östra beståndet (ICES div 25-32) och 2 989 ton i det västra (ICES beståndet div 22-24). Tillstånd krävs för alla fartyg med en total längd av åtta meter eller mer och som medför ombord eller använder utrustning för torskfiske, vilket definierats som trål med minst 105 mm maska och garn med minst 110 mm maska. Område 27 och 28.2 undantas efter årlig prövning från begränsningar i fiskedagar, stopperperioder och rapportering av fiskeansträngning. Begränsningen i fiskedagar omfattar även fiske med andra redskap än de som kräver tillstånd.

I slutet av januari 2008 hade 276 fartyg särskilt tillstånd att fiska torsk i Östersjön. Av dessa har 13 stycken också kvot enligt det pelagiska systemet och därmed en tidsbegränsad torskrättighet. Under januari månad hade 165 utnyttjat sina tillstånd. Kapaciteten mätt som kW har inte överstigit 2005 års nivå, vilken ligger på ca 59 287 kW. Av detta är ca 60 % trålkapacitet.

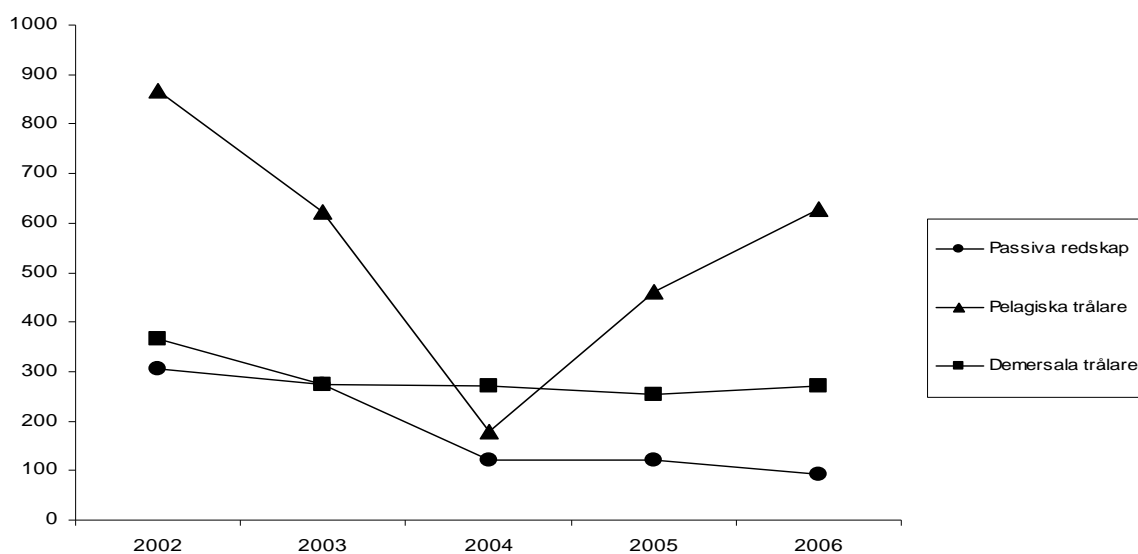
Av de fartyg som hade tillstånd var 83 trålare mellan 12 och 24 meter (småtrålare) och 18 trålare var 24 meter eller längre. Av småtrålarna var knappt 50 % baserade i Östersjöområdet och av de större var 28% baserade i detta område. Övriga trålare var från Västkusten. Fartygen som fiskar med passiva redskap är till alldeles övervägande delen från Östersjöområdet.

Kapaciteten mätt som kW-dagar har ökat med 8% under januari 2008 jämfört med januari 2007. I januari 2007 rådde fiskestopp en vecka men å andra sidan har vädret varit sämre 2008. Under hela 2007 ökade antalet kW-dagar med 9% jämfört med 2006 och uppgick totalt till 2 934 000. I jämförelse med 2005 (4 342 000) ligger dock kW-dagarna klart lägre. Antalet tillstånd har minskat från 354 år 2005, till 314 i

slutet av år 2007. Det bör dock noteras att siffran 314 inte inkluderar de fartyg som fiskar med krok.

Lönsamheten i svenskt fiske har generellt varit svag och detta gäller också fisket efter torsk och andra demersala arter. Utvecklingen framgår av diagrammet nedan. Det förädlingsvärde som redovisas ger en mycket dålig ersättning för nedlagt arbete och ger inget utrymme för vare sig företagsekonomisk vinst eller återinvesteringar. Situationen är dock något bättre för trålarna jämfört med fiske som använder passiva redskap.

Utveckling av förädlingsvärde per besättningsman över tid

Operativa programmet (OP)

I det operativa programmet för fiskerinäringen 2007-2013 anges att kapaciteten i den svenska flottan skall minska så att fiskeansträngningen anpassas till en långsiktigt hållbar beståndssituation. För demersala trålare finns fastställt ett mål om kapacitetsutförelse motsvarande 13 % till år 2010. Det motsvarar 1 377 BT och 7 146 kW. För hela programperioden (2007-2013) är målsättningen att ca 50 % av kapaciteten bland bottenrålarna dras ned vilket ger en neddragning på 5 246 BT och 27 176 kW. I programmet ges prioritet åt att behålla fartyg som använder passiva redskap och som tillhör det kustnära fisket.

Biologisk bakgrund

ICES bedömer att det östra torskbeståndet i Östersjön är utanför biologiskt säkra gränser och rekommenderar därför ett totalt fiskeförbud. Detta råd har inte följts av rådet (EU) och för 2008 har fastställts en TAC på 38 765 ton. För det mindre västra beståndet anser ICES att en försiktighetsgräns bör tillämpas vilket för 2008 skulle innebära att landningarna bör vara lägre än 13 500 ton. TAC har satts till 19 221 ton.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Telefax	Postgiro
------------	--------------	---------	--------	---------	----------

Box 423

401 26 GÖTEBORG

Ekelundsgatan 1
1 56 92-7

031-743 03 00

fiskeriverket@fiskeriverket.se

031-743 04 44

Fiskeridödligheten har för det västra beståndet pendlat kring 1,0 och har för det östra i allmänhet legat knappt under 1,0.

Legal bakgrund

Genom rådets förordning (EG) nr 1198/2006 av den 27 juli 2006 om Europeiska fiskerifonden ges möjlighet för medlemsstaten att bevilja stöd till definitivt och tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet. Stödet kan ges för skrotning av fiskefartyg, omställning av fartyg till annan verksamhet än fiske och till tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet, artiklarna 22 - 23.

Som förutsättning för stödet anges i samma förordning, artikel 21 att det får beviljas fartygsägare och fiskare som berörs av en plan för anpassning av fiskeflottan, om denna ingår i vissa anpassningsplaner, bl.a. återhämtningsplaner enligt artikel 5 i förordningen (EG) nr 2371/2002.

Rådsförordningen (EG) nr 1098/2007 av den 18 september 2007 om upprättande av en flerårig plan för torskbestånden i Östersjön och det fiske som utnyttjar de bestånden m.m. är en sådan plan som åsyftas i artikel 5 i rådsförordningen nr 2371/2002. Denna förordning gäller för gemenskapens fiskefartyg med en totallängd på minst 8 meter som bedriver fiske i Östersjön och de medlemsstater som gränsar till Östersjön. Förordningen anger som mål för förvaltningen av torskbestånden i Öster sjön bl.a. att fiskeridödligheten skall vara 0,6 för åldersgruppen 3-6 år i det västra beståndet och 0,3 för åldersgruppen 4-7 i det östra beståndet. TAC skall sättas så att fiskeridödligheten årligen minskar med 10 %.

Enligt artikel 22 i förordningen 1198/2006 skall en plan för anpassning av fiskeansträngningen antas av medlemsstaten inom sex månader efter den dag då rådet fattade sitt beslut om återhämtningsplan, dvs. senast den 18 mars 2008.

I artikel 10 i rådsförordningen 1098/2007 har de särskilda tillstånden reglerats. Alla fartyg över 8 meter måste ha ett särskilt tillstånd för att få fiska torsk i Östersjön. En medlemsstat (MS) kan utfärda (may issue) särskilda tillstånd enbart för fartyg som 2005 hade ett särskilt tillstånd. MS kan utfärda särskilt tillstånd för ett fartyg som inte hade tillstånd 2005 under förutsättning att motsvarande kapacitet mätt som kW återkallas.

Mål för planen

Målet för planen är att öka lönsamheten i de svenska demersala segmenten och bidra till att sänka fiskeridödligheten i Östersjön. Mot bakgrund av OP kommer inte åtgärderna att vara riktade mot fartyg som använder passiva redskap men eftersom antalet trålare minskar, kommer detta att positivt påverka lönsamheten i fisket med passiva redskap. För detta senare fiske är de viktigaste faktorerna för att nå ett lönsamt fiske tillåten fångstmängd, tillåtna dagar och en begränsning av de ökande sälskadorna. Fiskeriverket arbetat med alla dessa frågor i enlighet med OP och den strategiska planen.

Fiskeriverket har nedan gjort några räkneexempel på hur en minskning av antalet fartyg slår ekonomisk. Under antagande att 10 trålfartyg i storleksklassen 12-24 meter (småtrålare) representerande ca 1 100 BT skrotas, medför detta en

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Telefax	Postgiro
Box 423 401 26 GÖTEBORG	Ekelundsgatan 1 1 56 92-7	031-743 03 00	fiskeriverket@fiskeriverket.se		031-743 04 44

omfördelning av torskkvoten i Östersjön med ca 1 200 ton eller ca 10 % av den svenska kvoten under 2008. Den torsk som fångats av de skrotade fartygen fördelas på de kvarvarande trålarna inom samma grupp. Detta medför att förädlingsvärdet totalt för småtrålarna kommer att mer än fördubblas. Förädlingsvärdet och fångsterna är beräknade på 2006 års lönsamhetsundersökning och det bör noteras att de trålfartyg som är till mer än 50% beroende av torskfisket är betydligt färre än de 83 fartyg som hade tillstånd i Östersjön.

För småtrålarna innebär omfördelningen ett framtida förädlingsvärde per fartyg på drygt 2 milj kr vilket räcker till normal företagsekonomisk lönsamhet samt möjligheter till reinvesteringar.

Om istället 5 trålfartyg i storleksklassen 24-40 meter representerande ca 1100 BT skrotas medför det, liksom i det första antagandet, att ca 1200 ton av torskkvoten i Östersjön kan omfördelas, motsvarande ca 10 % av kvoten. Om fångsten fördelas på det kvarvarande stora trålarna innebär det att torskfångsten ökar med 70 % per fartyg. Genom att anta att de rörliga kostnaderna inte ökar i samma utsträckning som fångsten utan endast med 50 % kommer förädlingsvärdet att öka med 50 %.

För de stora trålarna innebär omfördelningen ett framtida förädlingsvärde per fartyg på drygt 4,5 miljoner kr. Förädlingsvärdet räcker till normal företagsekonomisk vinst samt till återinvesteringar i företagen och på så vis kan livskraftiga och framtidsinriktade fiskeföretag byggas upp.

Fiskeridödligheten kommer i det korta perspektivet inte att förändras dramatiskt eftersom den svenska kvoten kommer att fiskas upp. Den föreslagna skrotningen kommer att medföra högre tillåten fångstmängd per fartyg vilket kommer att minska risken för utkast och s.k. high-grading. Detta är en av dagens problem eftersom fiskarna strävar efter att optimera det ekonomiska utbytet av sin tillåtna fångstmängd. Fiskeridödligheten är också beroende av andra länders åtgärder i Östersjön varför effekten av svenska åtgärder är svåra att bedöma.

Åtgärder för att nå målen

1. Fiskeriverket bedömer möjligt att fram till och med 2010 skrota ca 1 100 BT och ca 4 000 kW. Detta är ca 10% av den trålkapacitet som hade särskilt tillstånd år 2005. Kostnaden uppskattas till knappt 40 miljoner kr. Fiskeriverket avser också att erbjuda avgångsvederlag till de fiskare som lämnar yrket i samband med skrotning. Både skrotning och avgångsvederlag finansieras genom EFF och genom nationella offentliga medel.

Beräknad fördelning av skrotningen per år

År	BT	kW
2008	800	2 500
2009	150	750
2010	150	750

Den skrotade kapaciteten beräknat både i fartygstillståndet och i de särskilda tillstånden i Östersjön och Västerhavet kommer att återföras till Fiskeriverket.

2. Ersättning för stillaliggande kommer inte att beviljas år 2009 för vare sig fartyg som fiskar med trål eller med passiva redskap. Detta ställer ytterligare

---

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Telefax	Postgiro
------------	--------------	---------	--------	---------	----------

Box 423

401 26 GÖTEBORG

Ekelundsgatan 1
1 56 92-7

031-743 03 00

fiskeriverket@fiskeriverket.se

031-743 04 44

krav på att förvaltningssystemet kan skapa en förbättrad lönsamhet för framförallt det småskaliga fisket.

3. Fiskeriverket kommer för trålfartyg att införa ett stopp för alla nyetableringar, överlåtelse och byten av de särskilda tillstånden i Östersjön. Detta stopp kommer att gälla tills en plan har utarbetats för hur de särskilda tillstånden skall utnyttjas.

Uppföljning

Skrotningen genomförs av Fiskeriverket och kommer att rapporteras till kommissionen och Övervakningskommittén på sedvanligt sätt.

Tillfälligt stillaliggande under 2008

På grund av den svåra ekonomiska situation som de svenska torskfiskefartygen befinner sig i har Sverige under de senaste åren använt sig av möjligheten att betala ut ersättning för stillaliggande för de extra tillkomna stoppdagarna. Av artikel 28 i rådsförordningen 1098/2007 om upprättande av en flerårig plan för torskbestånden i Östersjön och det fiske som utnyttjar de bestånden m.m. framgår att den fleråriga planen under de tre första åren betraktas som en återhämtningsplan enligt artikel 21a i rådsförordningen (EG) nr 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden. Stöd för tillfälligt upphörande av verksamheten skulle därmed kunna betalas ut för 25 dagar för västra beståndet och 44 dagar för östra beståndet.

Fiskeriverket kommer närmare att föreskriva förutsättningar och villkor för att erhålla bidrag. Ersättning kommer att betalas ut till ägare till fartyg för vilket fartygstillstånd finns.

Följande villkor för att erhålla bidrag bör ställas:

1. Fartygstillståndet skall tillfälligt återkallas minst fyra vardagar före stoppets ikraftträdande
2. Stopperioderna skall vara minst en kalendervecka (ransoneringsperiod)
3. Rapporterad fångst enligt loggbok skall ha uppgått till minst 12 000 kilogram under referensperioden 1 januari 2006 – 31 december 2007 inklusive fångst förlorad på grund av rapporterad sälkada,
4. Fiske efter torsk skall ha bedrivits under motsvarande tidsperiod under minst ett av de två år som föregått ansökan, och
5. Fiske efter torsk skall ha bedrivits i berört havsområde i anslutning till det beslutade avbrottet eller om sökanden kan visa att ett årligen återkommande fiske i ett sådant område skulle ha påbörjats under avbrottsperioden.

Fiskeriverket beräknar att ca 270 fartyg kan beröras av stoppen till en total kostnad av ca 14,2 milj. kr, fördelat på 50 % från EFF och 50 % från nationella offentliga medel.

Ovan beskrivna förfarande kommer att gälla för år 2008. Fiskeriverkets åtgärder för att begränsa kapaciteten genom bl.a. skrotning kommer att få effekt under 2009. Ersättning för 2008 kan därför ses som en utfasningsåtgärd samtidigt som återhämtningsplanen implementeras i fisket.

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Telefax	Postgiro
Box 423 401 26 GÖTEBORG	Ekelundsgatan 1 1 56 92-7	031-743 03 00	fiskeriverket@fiskeriverket.se		031-743 04 44

Skrotningsbidrag

Villkor för bidrag till skrotning eller annat definitivt upphörande

Följande villkor för att erhålla bidrag bör ställas.

1. Fartyget skall bedriva och under åren 2006 och 2007 ha bedrivit torskfiske med trål,
2. Fartyget skall ha bedrivit fiske under minst 75 dagar under vardera av nämnda två år,
3. Fartyget skall ha bedrivit del av sitt torskfiske i Östersjön,
4. Fartyget skall vara äldre än tio år och vid ansökningstillfället i fullt användbart skick för berört fiske,
5. Bruttotonnage, kW och tillhörande rättigheter såsom tillstånd att fiska torsk i Östersjön samt efforttillstånden i Västerhavet kommer enligt EUs regler inte att vidare kunna nyttjas.

Prioriteringar

Fartyget som har och under de två senaste åren har haft hemmahamn inom N eller O län ges företräde vid bedömningen av ansökningarna. Därefter bedöms storleken av önskat bidrag i relation dels till hur stort torskfiske som fartyget bedrivit under åren 2006 och 2007, dels till minskningen av den fiskekapacitet som skrotningen innebär. Målsättningen är största möjliga kapacitetsminskning för de insatta pengarna.

Bidragets storlek

Skrotningskampanjen genomförs som ett anbudsförfarande, där sökandena får ange vilket skrotningsbelopp som önskas, och prioriteringar görs därefter mellan ansökningarna. Detta innebär att diskussion med sökandena om bidragets storlek kan förekomma.